

Tauw

**Startnotitie m.e.r.
Uitbreiding golfbaan De Scherpenbergh**

Verantwoording

Titel	Startnotitie m.e.r. uitbreiding golfbaan De Scherpenbergh
Opdrachtgever	Golf- en Businessclub De Scherpenbergh
Projectleider	mw. ir. M.L. Verspui
Auteur(s)	mw. ing. C. Hoogland-Karman
Projectnummer	4375790
Aantal pagina's	23 (exclusief bijlagen)
Handtekening	

Datum 17 mei 2005

Colofon

Tauw bv
afdeling Stedelijk Gebied & Infrastructuur
Handelskade 11
Postbus 133
7400 AC Deventer
Telefoon (0570) 69 99 11
Fax (0570) 69 96 66

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd. In geval van een ontwerp is het de opdrachtgever niet toegestaan het ontwerp geheel of gedeeltelijk in herhaling uit te voeren zonder uitdrukkelijke toestemming van Tauw bv. De auteursrechten inzake dit document blijven berusten bij Tauw bv. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw bv een hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem, dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001.

Inhoud

1 Milieueffectrapportage uitbreiding golfbaan De Scherpenbergh.....	4
2 Planvorming en besluitvorming.....	8
2.1 Waarom een uitbreiding van de golfbaan?.....	8
2.2 Het planproces tot nu toe.....	9
2.3 Het verdere planproces.....	11
2.4 De relatie met andere besluiten.....	12
2.4.1 Besluiten met betrekking tot de activiteit.....	12
2.4.2 Besluiten met een algemeen karakter.....	13
3 De voorgenomen activiteit.....	14
3.1 Het vertrekpunt voor het MER: van 9 naar 18-holes.....	14
3.2 Ontwikkeling van 2-holes op de westelijke akker.....	15
3.3 “Legaliseren” van de 3-oefenholes.....	16
4 Milieuaspecten.....	17
4.1 Korte gebiedsbeschrijving.....	17
4.2 Bodem en water.....	18
4.3 Landschap, cultuurhistorie en archeologie.....	18
4.4 Natuur.....	19
4.5 Woon- en leefmilieu.....	20
4.6 Te beschouwen milieugevolgen.....	21
5 Doorkijk naar het MER.....	22
5.1 Wettelijke inhoudseisen.....	22
5.2 Het MER voor golfbaan De Scherpenbergh.....	22

Bijlagen

1. Natuurbeschermingsaspecten

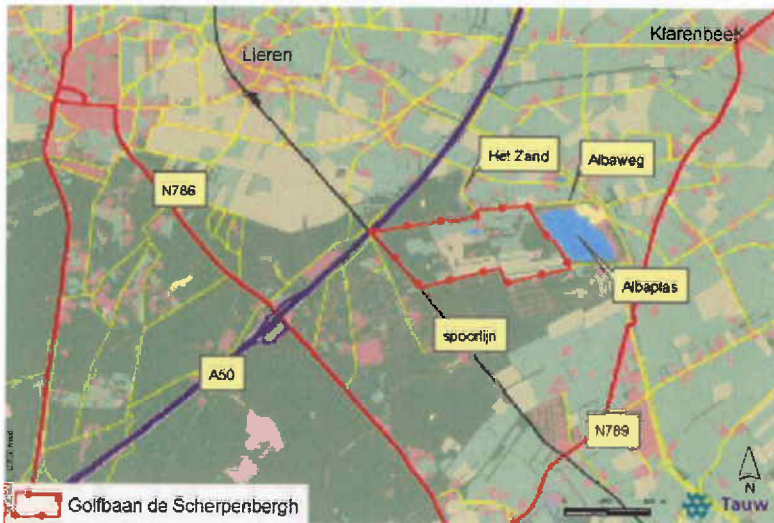
1 Milieueffectrapportage uitbreiding golfbaan De Scherpenbergh

Uitbreiding golfbaan De Scherpenbergh

De golfbaan De Scherpenbergh te Lieren (Apeldoorn) is in de jaren negentig aangelegd, met een lange baancapaciteit van 9-holes en een korte baancapaciteit van 6 holes. Eind jaren negentig wordt een uitbreidingsplan voor de golfbaan van 9 naar 18-holes opgesteld. In 2002 wordt het bestemmingsplan ten behoeve van deze uitbreiding door de gemeente Apeldoorn vastgesteld en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland. Een voorlopige voorziening, gericht tegen deze goedkeuring, wordt door de Raad van State in 2003 ingewilligd ten aanzien van 2-holes gepland op de westelijk gelegen akkers. Om toch op korte termijn in een volwaardige baan te voorzien zijn van de zeven geplande holes er een aantal ingekort, zodanig dat hier 9 holes mogelijk werden. Gecombineerd met de bestaande 9-holes baan is een 18-holes baan ontstaan.

In de bodemprocedure (2003) is het goedkeuringsbesluit van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland voor het bestemmingsplan golfbaan De Scherpenbergh door de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State vernietigd. Als gevolg van deze vernietiging moet het bestemmingsplan op onderdelen gerepareerd worden. Met het oog op de duidelijkheid geschiedt dit door een bestemmingsplan voor de gehele golfbaan opnieuw in procedure te brengen. De bestaande golfbaan is qua aantal holes weliswaar volwaardig, maar de gewenste inrichting is nog niet bereikt.

Het nieuwe plan wordt voorzien van een beoordeling naar de uitstralingseffecten van de uitbreiding op het gebied van natuur op de omliggende beschermde gebieden en van een deugdelijke motivering. Dit gebeurt door de procedure van milieueffectrapportage te doorlopen. Naast de uitbreiding van de golfbaan zijn tevens drie korte oefenholes betrokken in de herziening van het bestemmingsplan.

Figuur 1.1 Ligging golfbaan De Scherpenbergh.

Milieueffectrapportage

Milieueffectrapportage¹ (m.e.r.) is geregeld in hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer en enkele daarop gebaseerde uitvoeringsbesluiten. Het doel van m.e.r. is om het milieubelang een volwaardige rol te geven in besluiten over grootschalige projecten. Volgens het besluit m.e.r. is de uitbreiding van de golfbaan een m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteit. Dit houdt in dat het bevoegd gezag beoordeelt in hoeverre bijzondere omstandigheden er toe leiden dat het doorlopen van de m.e.r.-procedure noodzakelijk is. Met andere woorden: de voorgenomen activiteit dient gezien te worden als m.e.r.-plichtige activiteit. Voor de uitbreiding van golfbaan De Scherpenbergh is gekozen om direct de volledige m.e.r.-procedure te doorlopen en niet eerst een m.e.r.-beoordeling uit te voeren. Deze keuze is gemaakt gezien de ligging van de golfbaan in én in de nabijheid van gevoelig gebied en de uitspraak van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State die ten aanzien van dit punt juist ingaat op mogelijke uitstralingseffecten op deze gebieden.

Initiatiefnemer en bevoegd gezag

De Golf- en Businessclub De Scherpenbergh is in deze procedure de initiatiefnemer (de instantie die de voorgenomen activiteit uitvoert). De gemeente Apeldoorn treedt op als bevoegd gezag (de instantie die een besluit neemt over de voorgenomen activiteit).

Stappen in de m.e.r.-procedure

De m.e.r.-procedure kent de volgende stappen:

1. *Startnotitie*: het eerste document in de m.e.r.-procedure is de startnotitie. Hierin geeft de initiatiefnemer (Golf- en Businessclub De Scherpenbergh) aan dat hij van plan is de golfbaan uit te breiden naar een 18-holes baan, en dat daartoe de procedure van m.e.r. wordt doorlopen. Ook wordt in de startnotitie globaal beschreven waarom deze activiteit noodzakelijk is, wat ermee wordt beoogd en welke milieueffecten verwacht kunnen worden.
2. *Inspraak en advies*: het bevoegde gezag (de gemeente Apeldoorn) legt de startnotitie ter inzage en stuurt deze voor advies naar een aantal instanties, waaronder de onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage². Deze commissie brengt binnen negen weken advies uit. Belangstellenden kunnen binnen vier weken door middel van een inspraakreactie aangeven welke milieuaspecten naar hun mening in het op te stellen milieueffectrapport (MER) aan de orde moeten komen.
3. *Richtlijnen*: op basis van de startnotitie, inspraakreacties en adviezen stelt het bevoegd gezag richtlijnen vast. De richtlijnen geven aan welke aspecten in het MER behandeld moeten worden en op welke manier. Hierbij worden de wettelijke inhoudseisen voor een MER (zie hoofdstuk 5) als uitgangspunt genomen.
4. *MER*: de initiatiefnemer stelt vervolgens het feitelijke MER op, waarin een antwoord wordt gegeven op de vragen uit de richtlijnen.
5. *Inspraak en advies*: als het MER is afgerond, maakt het bevoegd gezag dit bekend en wordt het gelijktijdig met het bestemmingsplan voor de golfbaan ter inzage gelegd. Er volgt weer een periode van inspraak en advies.

¹ In deze startnotitie komen verschillende schrijfwijzen voor milieueffectrapportage voor:

De m.e.r. = De milieueffectrapportage, ofwel het traject dat doorlopen moet worden om milieueffecten in beeld te brengen: startnotitie, richtlijnen, opstelling milieueffectrapport. Dit wordt ook wel m.e.r.-procedure genoemd.

Het MER = Het milieueffectrapport zelf.

² De Commissie voor de m.e.r. is een, bij wet geregeld, onafhankelijk orgaan van deskundigen die, middels het geven van adviezen aan het bevoegd gezag, toezicht houdt op de objectiviteit en de kwaliteit van het MER. In de m.e.r.-procedure geeft zij advies ten aanzien van de richtlijnen en de toetsing van het MER.

6. *Besluit en evaluatie*: het MER en de inspraakreacties/adviezen worden betrokken bij de besluitvorming over de voorgenomen activiteit, in dit geval de uitbreiding van de golfbaan De Scherpenbergh. Tot slot is er op basis van de m.e.r.-regeling de verplichting te evalueren of de voorspellingen uit het MER kloppen. Als dit niet het geval is kunnen aanvullende maatregelen worden getroffen.

De startnotitie voor de uitbreiding van golfbaan De Scherpenbergh

Met de nu voorliggende startnotitie wil de gemeente Apeldoorn u informeren over de start van de m.e.r.-procedure voor het bestemmingsplan golfbaan De Scherpenbergh. Centraal staat de manier waarop de initiatiefnemer voorstelt straks het MER op te stellen. Iedereen wordt uitgenodigd hierover zijn of haar mening te geven en aan te geven welke milieuaspecten in het MER aan de orde moeten komen.

Uw reactie kunt u sturen naar:
Gemeente Apeldoorn
Milieu, Mobiliteit en Openbare ruimte
Afdeling milieu
t.a.v. de heer J. Vermeij
Postbus 9033
7300 ES Apeldoorn

Strategische MilieuBeoordeling

In juli 2004 is de Europese richtlijn Strategische MilieuBeoordeling (SMB) in werking getreden. Deze richtlijn bepaalt onder andere dat er voor plannen die een m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteit mogelijk maken, een milieuraapport moet worden opgesteld. Gezien het stadium van de planvorming worden beide instrumenten (SMB én m.e.r.) integraal voor de uitbreiding van de golfbaan ingezet. Niet alleen procedureel maar ook inhoudelijk vertonen de producten van SMB en m.e.r. veel overeenkomsten. Daarom geldt het MER ook direct als het milieuraapport conform de SMB-richtlijn, met expliciete aandacht voor onderdelen die specifiek voor de SMB-richtlijn moeten worden behandeld (aanvullende thema's biodiversiteit en klimaat, samenhang met andere activiteiten).

Plangebied en studiegebied

Binnen de m.e.r.-procedure wordt onderscheid gemaakt tussen het plangebied en het studiegebied. Hieronder worden beide gebieden kort toegelicht.

Het plangebied is het gebied waarbinnen de huidige golfbaan, inclusief de beoogde uitbreiding, is gelegen. Het plangebied grenst aan de noordzijde aan de Albaweg, in het oosten aan de Albaplas, in het zuiden aan het munitieopslagdepot van defensie en in het zuidwesten en westen aan het bosgebied van de Veluwe (met een klein gedeelte akkerbouwgebied). Het plangebied is weergegeven in figuur 1.1.

Het studiegebied is het gebied waarbinnen effecten van de voorgenomen activiteit worden verwacht. Dit betekent dat het studiegebied per milieuaspect verschillend is. Zo kunnen uitstralingseffecten van de uitbreiding van de golfbaan voor ecologische waarden verder reiken dan de te verwachten effecten op het gebied van bijvoorbeeld bodem.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 leest u het kader waarbinnen het bestemmingsplan wordt opgesteld: waarom een uitbreiding van de golfbaan, welke stappen zijn genomen en welke stappen worden nog genomen. Hoofdstuk 3 beschrijft waar de m.e.r. inhoudelijk over gaat: de voorgenomen activiteit. Hoofdstuk 4 gaat in op de natuur- en milieuaspecten die van belang zijn in het planvormingstraject, dus ook in het m.e.r.-traject. In hoofdstuk 5 wordt tot slot een doorkijk gegeven naar het MER: de voorgestelde inhoud van het MER en de voorgestelde werkwijze.

2 Planvorming en besluitvorming

2.1 Waarom een uitbreiding van de golfbaan?

Bij de aanvraagprocedure van de bestaande 9-holes golfbaan is reeds aangegeven dat het concept van De Scherpenbergh alleen kan functioneren bij voldoende baancapaciteit. Door de groei van veel golfaccommodaties naar 18 of meer holes is eind jaren negentig voor De Scherpenbergh een nadelige concurrentiepositie ontstaan. De investeringen in de bestaande voorzieningen (bebouwing, parkeervoorzieningen, etc.) zijn destijds dan ook gedaan in het perspectief van een volwaardige 18-holes golfbaan en de bezoekersaantallen die daarbij horen. Behalve het economische belang van uitbreiding is er ook een sociaal-recreatief belang en een sportief belang. Een sociaal-recreatief belang omdat het openbare karakter van De Scherpenbergh de aanloop van dagcontribuanten met zich meebrengt. Omdat deze meestal 18-holes spelen geeft dit per persoon een dubbele bezetting van de bestaande 9-holes baan waardoor de totale capaciteit terugloopt. Het sportieve belang is gelegen in het feit, dat de standaard voor golfbanen in het algemeen 18-holes is, omdat dit aantal staat voor een speelronde. Het handicapsysteem, toernooien en de beleving van het spel zijn geënt op 18-holes. Een 9-holes golfbaan is een halve baan, waardoor deze nooit het imago van een volwaardige golfaccommodatie zal krijgen.

Uit onderzoek³ blijkt dat de golfsport de laatste jaren een versnelde groei heeft doorgemaakt. Als gevolg hiervan kunnen vele clubs geen leden meer toelaten en bestaan lange wachtlijsten. De bezetting van de banen is belangrijk toegenomen. Onder meer in Gelderland wordt een tekort aan baancapaciteit geconstateerd. Een oplossing van het probleem bestaat uit uitbreiding van de baancapaciteit: dat betekent een uitbreiding van bestaande banen of de aanleg van nieuwe banen. Een uitbreiding van een 9-holes naar een 18-holes baan, zoals het voornemen van De Scherpenbergh, voorzigt derhalve in de toename van de baancapaciteit en is nodig om aan de groeiende vraag te voldoen.

Naast de 9-holes lange baan is op de Scherpenbergh een korte baan in gebruik. Deze korte baan is aangelegd voor spelers die in korte tijd een ronde golf willen spelen. Na ingebruikname bleek zeer snel dat deze korte baan een grote aantrekkingskracht heeft op meerdere gebruikersgroepen, te weten:

- golfers met weinig tijd (zakelijk);
- beginners (ook gebruik van holes als examenholes voor het vrije golfvaardigheidsbewijs);
- senioren (de grote baan is te lang);
- vrije golfers (niet in het bezit van een golfvaardigheidsbewijs);
- clinicdeelnemers (clinic = introductie van de golfsport onder leiding van een golfleraar).

De korte baan op de Scherpenbergh heeft geen drempel ten aanzien van het gebruik. Iedereen kan hierop terecht tegen betaling van een dagkaart. Het economisch belang van deze korte baan voor de Golf- en Businessclub De Scherpenbergh bestaat uit:

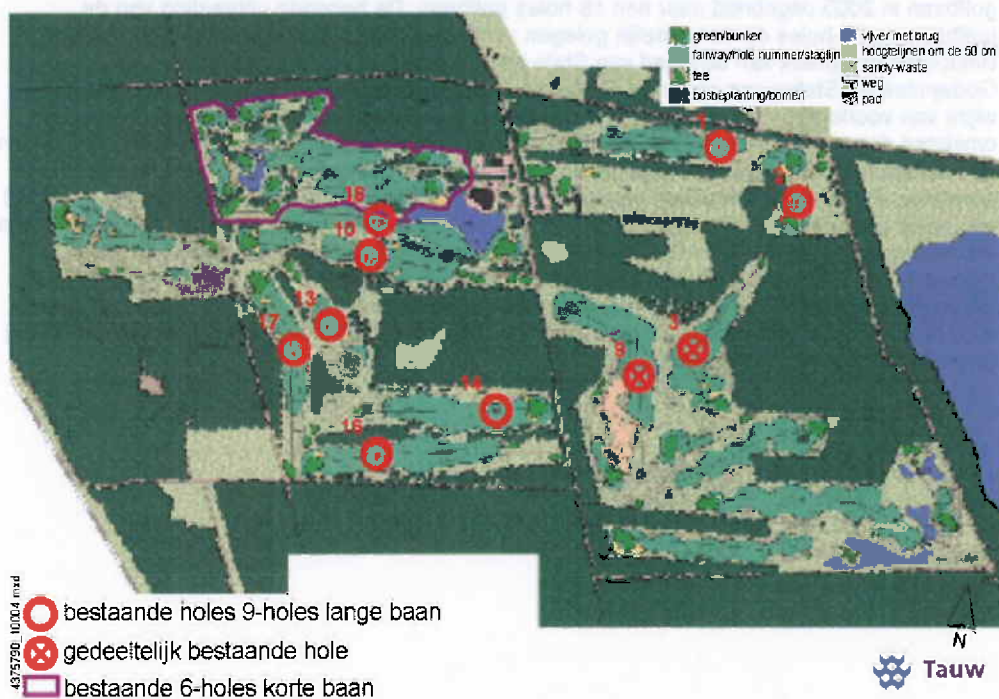
1. Capaciteitsverhoging van de grote baan door gebruik van de korte baan door bovenstaande groepen.
2. Inkomsten uit dagcontributies, golfclinics en GolfVaardigheidsBewijs (GVB) examens.

³ Nota Tussenbalans 2001 van de Nederlandse Golf Federatie, Ontwikkeling van Golf in Nederland tussen 1993 en 2001 en een vooruitblik naar 2005 en 2010.

2.2 Het planproces tot nu toe

Eind jaren tachtig heeft de Stichting Eerste Openbare Apeldoornse Golf Club (EOAGC) zichzelf ten doel gesteld een volwaardige golfbaan te realiseren ten zuidoosten van de stad Apeldoorn in het gebied "De Scherpenbergh". Ten behoeve van de ontwikkeling van de golfbaan is destijds het vigerende bestemmingsplan "Immenberg" herzien. Gekoppeld aan dit ruimtelijk plan is in 1990 het Milieueffectrapport (MER) golfbaan De Scherpenbergh opgesteld. Dit MER is uitgegaan van de ontwikkeling van een 18-holes golfbaan, zoals opgenomen in het herziene bestemmingsplan.

Vanwege de ligging van het westelijk deel van de golfbaan binnen de grens van het Centraal Veluws Natuurgebied (CVN) is voor dit deel van het bestemmingsplan in 1993 goedkeuring onthouden door Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland. Derhalve is het toen niet tot de aanleg van een volwaardige 18-holes golfbaan genomen, maar tot een 9-holes golfbaan. Behalve de stringente beperkingen van het CVN was er nóg een belangrijke belemmering voor de realisatie van een 18-holes golfbaan. Binnen de veiligheidszones rond het magazijnencomplex van defensie was slechts de aanleg van een zeer klein deel van de golfbaan toegestaan. Naast de aanleg van de 9-holes lange baan is in de jaren negentig de korte 6-holes baan aangelegd in het noorden van het plangebied.

Figuur 2.1 Uitgangssituatie vóór de uitbreiding, bestaande 9-holes lange baan en 6-holes korte baan.

